
CLERUL BASARABEAN ÎN ANII PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

Silvia Scutaru

Marele conflict de la începutul secolului al XX-lea a fost o experiență traumatizantă pentru clerul basarabean. Deși creștinismul a condamnat hotărât acțiunile violente ale părților beligerante, Biserica Ortodoxă Rusă a desfășurat o activitate amplă pentru a susține moral și material victimele războiului. În iulie 1914, Consistoriul Duhovnicesc din Chișinău a înaintat clerului basarabean niște obligații, pe care acesta urma să le îndeplinească în condițiile de război. Preotul trebuia să împărtășească recruții, să se roage duminica și în zilele de sărbători pentru sănătatea lor, să pomenească morții. Parohiile erau obligate să comunice autorităților eparhiale despre copiii rămași orfani, care urmau să fie repartizați în școlile mănăstirești, cu acordul tutorilor. Preoții circumscripțiilor, unde trecea calea ferată, trebuiau să întâmpine trenurile cu ostași și răniți și să le distribuie cruciulițe, Sfintele Evanghelii, broșuri, foi volante (Согласно 1914, 332-334).

La 18 iulie 1914, după ce a fost decretată starea de urgență, în Chișinău s-a constituit un departament duhovnicesc pentru a acorda ajutor ostașilor de pe front și a susține familiile acestora (Кишинёвская епархия 1915, 64). Activitatea lui era coordonată de protoiereul Nicolae Lașcov, secretarul Consistoriului – Vasile Reșetnicov, casier – protoiereul Vasile Guma, funcționari – preoții Evgheni Kozakevici și Grigori Glovatinski. Donațiile în bani erau colectate de casierul departamentului – protoiereul Vasile Guma¹ (Anexa 1). Fiecare circumscripție a ales câte un delegat pentru a forma un cerc duhovnicesc, subordonat acestui departament. Membrii cercului erau trimiși pe front în funcție de necesități². Fiecare avea veșminte, liturghier, molitvenic, trebnic, cadelniță, antimis și un chivot cu sfinte daruri de re-

zervă³. Mănăstirilor și schiturilor li s-a propus să desemneze câte un ieromonah, iar dacă circumstanțele permit, și doi sau trei în cercul duhovnicesc (Обращение 1914, 327-328). Un grup de 29 de preoți au fost instruiți să acorde un prim ajutor pentru cei răniți⁴. Cercul a fost împărțit în patru grupe, după numărul localităților, pentru care erau destinați: Vilna, Brest, Pinsk și Berdisev (Епархиальная 1914, 1462). Se recomanda susținerea acestuia de către biserici, în funcție de posibilitățile lor – câte o rublă pe an de pe fiecare desetină de pământ bisericesc sau din fondurile personale ale preoților parohi⁵. Comitetul duhovnicesc a organizat o infirmerie în incinta clădirii Seminarului duhovnicesc. Aceasta se afla la etajul doi, avea șapte camere cu o sută de paturi (Кишинёвская 1915, 69).

Unii membri ai cercului duhovnicesc și-au desfășurat activitatea pe front, sprijinind moral soldații. Astfel, preotul Grigorie Xifti s-a molipsit de tifos și a decedat, iar la 19 octombrie 1916 preotul Alexandru Tarnoruțki a fost rănit mortal, deoarece se avântase cu crucea în mână în fruntea regimentului care respingea atacul inamicului (Памяти 1917, 7)⁶. Pentru participare la operațiunile militare au fost decorați preoții: Alexandru Cerchez, Vasile Donos, Vladimir Gheorghianov,

³ **Trebnic** – carte de ritual a Bisericii Ortodoxe, **cadelniță** – vas de metal, atârnat de lăntișoare, în care se arde tămâie la slujbele religioase, **antimis** – bucată pătrată de pânză de in (cu imaginea Mântuitorului în mormânt) care acoperă masa altarului, **chivot** – cutie pe masa altarului în care se află cuminicătura (pentru bolnavi).

⁴ Membrii cercului duhovnicesc: N. Moșneaga, I. Gavrilovici, I. Dmitriev, N. Baljelarschi, V. Gheorghianov, F. Chișca, I. Popesco, I. Baidan, A. Berov, I. Serbov, P. Zdetovețchi, D. Dimov, M. Neaga, G. Xifti, V. Baltaga, I. Gromicov, G. Jereghi, M. Suhomlinov, V. Aronov, A. Nagacevschi, V. Tucicovschi, G. Secrier, T. Podgurschi, G. Zagorschi, I. Curbet, I. Sofronovici etc. (KEB 1914, №36, 1464, сноска).

⁵ ANRM, F. 10, d. 4692, f. 1 verso.

⁶ Alexandru Tarnoruțki s-a născut la 30 iulie 1888, în satul Cobilevo, județul Hotin. A învățat la școala bisericească din Edineț, apoi la Seminarul teologic din Chișinău. La 1 decembrie 1914, a fost mobilizat în calitate de preot de unitate militară.

¹ ANRM, F. 208, inv. 3, d. 5037, f. 58.

² ANRM, F. 10, d. 4692, f. 1.

Ștefan Gheraşenco etc (Высочайшие 1917, 21). Când a apărut pericolul răspândirii holerei, anume preoțimea explica credincioșilor despre necesitatea respectării igienei⁷.

La începutul războiului, la Chișinău a fost format Regimentul 250 Infanterie Balta, completat cu rezerviști moldoveni din județele Orhei și Balta, care a participat la bătălia de la Prasnîș, în februarie 1915. La Marele Cartier, pe lângă ofițeri și soldați, se mai aflau preotul Regimentului 250 Infanterie Balta, părintele Cerchez al Regimentului 249 Infanterie Dunăre, părintele Bolboceanu, care suportau, în rând cu toții, greutățile războiului (Inculeț 1926, 11). Presa bisericească menționa activitatea pe câmpul de luptă a preoților Ioan Doliscinski și Mihail Neaga, absolvenți ai Seminarului Teologic din Chișinău. Ei alinau suferințele răniților, înmormântau morții, susțineau moral ostașii (Отношение 1916, 249-241).

În punctele medicale, deschise de clerul basarabean, au fost primiți zeci de răniți, atât soldați basarabeni, cât și ostași din guberniile cele mai îndepărtate ale Rusiei și din Serbia. De asemenea, localurile instituțiilor școlare bisericești din Chișinău erau folosite ca centre medicale pentru răniți⁸. În 1915 s-au înființat infirmerii militare în clădirile noi ale Seminarului Teologic (300 de răniți), în incinta Școlii Eparhiale (400 de persoane) (Епархиальная 1915, 578-579). Epitropia eparhială urma să doneze 800 de ruble pentru construcția unui azil eparhial pentru familiile preoților și prizonieri de război⁹.

La 13 ianuarie 1915, la Chișinău, la inițiativa arhiepiscopului Platon, s-au întrunit stareții mănăstirilor basarabene¹⁰. Adunarea a hotărât să primească, după necesitate, 200 de răniți, asigurându-le cazare și hrană. S-a propus alocarea a 10000 de ruble pentru construcția unui orfelinat eparhial, iar din fondurile mănăstirilor – a 3000 de ruble pentru întreținerea orfanilor (Епархиальная 1915, 136). Preoțimea basarabeană a susținut material armata, trimițând regulat

⁷ ANRM, F. 24, d. 162, f. 54.

⁸ ANRM, F. 10, d. 4692, f. 27.

⁹ ANRM, F. 10, d. 4692, f. 27.

¹⁰ Au fost prezenți: starețul mănăstirii Hârbovăț – Feognost, egumenul Paramon – Hârjăuca, arhimandritul Anfim – Dobruja, egumenul Iona – Călărășăuca, ieromonahul Inochentie – Saharna, arhimandritul Feofilact – Căpriană, arhimandritul Gherman – Noul Neamț, ieromonahul Dosifei – Frumoasa, egumenul Dionisie – Suruceni, ieromonahul Agafanghel – Țigănești, arhimandritul Ioachim – Hâncu, ieromonahul Iuvenalie – Curchi (KEB 1915, №4, 136, сноска).

ajutoare bănești (Anexa 2). Comitetul eparhial, în darea de seamă despre banii donați, menționa că pentru necesitățile armatei, în perioada 21 iulie - 14 noiembrie 1914, s-au adunat 105000 ruble (Кишинёвская 1915, 77), iar la începutul anului 1915 s-a pus la dispoziția comitetului eparhial 150000 ruble (Parhomovici 1929, 19).

De cele mai multe ori sătenii nu știau ce lucruri să doneze pentru necesitățile frontului și unde să le aducă. Preoții explicau că pentru „armata rusă, iubitoare de Isus” se cer scurte îmblănite, cămăși, pâsle, cizme, pulovere etc. Donațiile urmau să fie înregistrate într-un registru, indicându-se numele donatorului și natura donației. Dacă mireni aduceau pânză de in, de lână, postav, flanelă, membrii familiilor de preoți și elevii școlilor locale confecționau haine pentru necesitățile frontului¹¹. La 5 octombrie 1916, din inițiativa arhiepiscopului Anastasie și a preotului Vasile Guma, a fost înființat un comitet de ajutorare și o ospătărie populară a Catedralei din Chișinău; localul a fost sfințit la 3 noiembrie. Ospătăria urma să servească mireni afectați de război cu hrană gratuită¹².

Parohiile preoților plecați pe front rămăneau fără mentori spirituali, fiind lăsate în grija preoților din parohiile vecine, care nu le puteau acorda atenția cuvenită. Anastasie a hotărât să nu mai păstreze parohiile preoților plecați pe front, numind în locul lor alte fețe duhovnicești. După terminarea războiului, preoții puteau reveni în parohiile lor. Aceste reguli nu vizau cântăreții. Odată cu plecarea acestora pe front, muzica bisericească a degradat, de aceea unii preoți au propus ca cântăreții să nu facă serviciul militar (Драганчул 1917, 80). Grație predicilor rostite de preoți, enoriașii acordau ajutoare orfelinatului.

Reprezentanții administrației eparhiale au vizitat la sfârșitul anului 1915–începutul anului 1916 armatele rusești de pe frontul din Bucovina. În cadrul vizitei, chiriarhul Anastasie a donat ostașilor lenjerie de iarnă (Гума 1916, 216). Acesta a vizitat și Iașii, s-a oprit la „Trei Ierarhi” și la spitalul „Sf. Spiridon” (Гума 1916, 743). În 1917 au continuat vizitele cârmuirii bisericești superioare pe front,

¹¹ F. 208, inv. 3, d. 5037, f. 51 (verso).

¹² Eparhiile din Imperiul Rus au susținut acțiunile autorităților țariste prin diferite inițiative. Astfel, școlile eparhiale-bisericești din eparhia Grodno, în perioada anilor 1914-1915, au colectat pentru necesitățile frontului 2891 rub. 9 cop. Aceste școli au trimis pe front 582 perechi de ciorapi, 190 de șervete, 191 fulare de lână, 824 perechi de mănuși etc. (KEB 1916, №4, 97).

fiind vizitat Frontul Român la Bolgrad și Ismail (Посещение 1917, 424-425).

În timpul Primului Război Mondial și mănăstirile au susținut activitatea de caritate. Călugării refuzau să consume ceai și zahăr, banii economisiți fiind expediați pentru necesitățile frontului¹³. Mănăstirile trimiteau pe front vin pentru spovedanie și împărtășanie, mai ales în perioada postului¹⁴. Conform dispoziției Sfântului Sinod, pe front puteau fi trimiși pentru prestarea serviciilor religioase și călugării¹⁵. Ei îngrijeau și de răniți. Mănăstirea Noul Neamț l-a trimis pe călugărul Filaret și послушникul Ivan Radi să presteze diferite servicii la infirmeria militară din Bender. Mănăstirea a donat infirmeriei 20 de mese, 200 de prosoape. La 23 septembrie 1916, Sfântul Sinod a emis un decret cu privire la formarea unui detașament sanitar din călugări, care urmau să scoată răniții de pe câmpul de luptă și să se ocupe de înhumarea morților¹⁶. Mănăstirile trebuiau să afișeze anunțurile despre mobilizarea pe front și să anunțe rezerviștii unde trebuie să se prezinte¹⁷. Revista eparhială relata despre vitejia ieromonahului Anatolie, care a acordat ajutor medical unui ostaș rănit, chiar pe câmpul de luptă, în timpul unui bombardament de artilerie (Пастырь 1916, 704-706).

Anastasia a propus schiturilor și mănăstirilor să se abțină de la consumul de carne, de care era nevoie pe front. Această inițiativă a fost susținută și de Consistoriul Duhovnicesc, mănăstirile urmând să raporteze despre acordul lor organului respectiv¹⁸. Unele mănăstiri și schituri consumau produse din carne și acest fapt trezea nemulțumirea organelor eparhiale de conducere. Mănăstirile serveau adăpost pentru copiii, ai căror părinți au murit sau au fost răniți; pentru aceasta era nevoie de acordul chiriarhului¹⁹.

La inițiativa arhiepiscopului Platon, în 1914 a fost deschis un orfelinat, dat în grija unei chinovii²⁰ de maici și surori în număr de 40 persoane. Aici erau primiți copii orfani de ambele sexe, cu vârsta între 3 și 10 ani, născuți în Basarabia. Cazarea și hrana era gratuită; băieții învățau grădinaritul,

legumicultura, agricultura, iar fetele – lucrul manual. Orfelinatul și chinovia măicuțelor se afla sub patronajul frăției *Nașterea lui Hristos* (Общие положения 1915, 453). Prin strădania preotului V. Guma, la Chișinău a fost creată o chinovie din 13 măicuțe și surori de caritate „Comunitatea Marta și Maria”, căreia i s-a încredințat conducerea unei ospătării populare (Puiu 1919, 85). La 13 ianuarie 1915, Platon a convocat o adunare a stareților mănăstirilor de călugări – Hârbovăț, Hârjăuca, Dobrușa, Călărășăuca, Saharna, Căpriana, Noul Neamț, Frumoasa, Suruceni, Țigănești, Japca, Hâncu și Curchi – în cadrul căreia s-a decis să se contribuie material la construcția unui adăpost eparhial pentru copiii orfani. În acest scop, adunarea a alocat suma de 10000 de ruble din banii mănăstirilor, iar anual, pentru întreținerea orfanilor, urma să fie alocată suma de 3000 de ruble (Епархиальная 1915, 136). În 1916, mănăstirile trebuiau să deschidă școli pentru frații și surorile care aveau aptitudini de învățătură. Egumenul mănăstirii Hârjăuca, Paramon, a fost mustrat pentru că nu a îndeplinit această dispoziție la timp²¹.

Revoluția din februarie 1917 din Rusia a marcat și cadrul de activitate a clerului din Basarabia. Congresul Eparhial Extraordinar din aprilie 1917 a chemat toți cetățenii Basarabiei să nu atenteze la averea străină și să aplaneze conflictele din cauza pământului. Printre preoți se auzeau voci care chemau la reorganizarea vieții eparhiale. Preoții publicau articole despre problemele cu care se confruntau Basarabia, identificau soluții pentru reorganizarea pașnică a vieții statului și bisericii în baza unor principii ortodoxe noi. Ideile socialiste însă au găsit mulți susținători între ostași și păstoriți, care considerau că o nouă societate se poate edifica prin distrugere și anarhie. Au început persecuțiile arhipăstorilor, pogromurile, asasinatetele. În ianuarie 1918, în Basarabia a intrat Armata Română, care a restabilit ordinea. Conștienți că poporul se purifică prin religie și credință, o parte din clerul basarabean a susținut mișcarea națională, pledând pentru principiile libertății și democratizării bisericii.

Primul Război Mondial încă o dată a demonstrat atașamentul unor reprezentanți ai clerului basarabean față de țară, Rusia și Biserică. Presa bisericească din Basarabia alimenta pornirile război-

¹³ ANRM, F. 2119, inv. 1, d. 209, f. 9.

¹⁴ ANRM, F. 1232, inv. 1, d. 247, f. 18.

¹⁵ ANRM, F. 2119, inv. 1, d. 125, f. 22.

¹⁶ ANRM, F. 208, inv. 3, d. 5192, f. 1.

¹⁷ ANRM, F. 2119, inv. 1, d. 207, f. 21.

¹⁸ ANRM, F. 1232, inv. 1, d. 247, f. 36.

¹⁹ ANRM, F. 1232, inv. 1, d. 247, f. 35.

²⁰ **Chinovie** – mănăstire în care călugării trăiesc în comun.

²¹ ANRM, F. 21, d. 247, 104.

nice și patriotismul față de „Rusia-mamă” prin publicarea materialelor tematice²². Astfel, preotul P. Kedrov menționa că în condițiile de război „... numai Rusia – măreață, imensă, puternică și ortodoxă – va reda lumii chipul pierdut al lui Christos...”²³ (Кедров 1916, 511). Totuși nu putem trece cu vederea dorința clerului de a acorda susținere morală și materială celor afectați de ororile războ-

iului. Acesta a inițiat numeroase acțiuni de binefacere, prin exemplul propriu a menținut echilibrul spiritual al enoriașilor, al ostașilor și al membrilor familiilor acestora. Oricum am aprecia evenimentele primului Război Mondial, trebuie să recunoaștem, că Biserica din Basarabia a alimentat spiritul de solidaritate cu autoritățile imperiale, fiind subjugată intereselor politice ale Rusiei.

Anexa 1

Devizul de încasări și cheltuieli al Departamentului duhovnicesc în perioada 1914-1917*

Încasări

Încasări pentru...	1914	1915	1916	1917
Departamentul duhovnicesc	118144 rub./74 cop.	88311 rub./83 cop.	102947 rub./46 cop.	211738 rub./03 cop.
Adăpostul pentru orfani	-	117625 rub./09 cop.	152031 rub./89 cop.	116935 rub./94 cop.
Atelierul – adăpost pentru bolnavi și infimi	-	1672 rub.	888 rub./25 cop.	19605 rub./85 cop.
Pentru refugiați	-	167 rub./44 cop.	2009 rub./75 cop.	634 rub./09 cop.

Cheltuieli

Cheltuieli pentru...	1914/1915	1916	1917
1) <i>Departamentul duhovnicesc:</i>			
a) Departamentul duhovnicesc;	10632 rub./20 cop.	33378 rub./72 cop.	65970 rub./24 cop.
b) Infirmeria duhovnicească;	66284 rub./85 cop.	64840 rub./75 cop.	89088 rub./31 cop.
c) Cercul duhovnicesc;	18792 rub./90 cop.	10394 rub./75 cop.	12104 rub./81 cop.
d) achiziția lucrurilor pentru armată	159 rub./25 cop.	6129 rub./34 cop.	1329 rub./26 cop.
2) Adăpostul pentru orfani	91996 rub./54 cop.	106093 rub./05 cop.	151430 rub./42 cop.
3) Atelierul – adăpost pentru bolnavi și infimi	5216 rub./25 cop.	9487 rub./30 cop.	19973 rub./63 cop.
4) Refugiați	5487 rub./42 cop.	5618 rub./42 cop.	5187 rub./64 cop.

* Sursa: ANRM, F. 208, inv. 3, d. 4906, f. 8.

Anexa 2

Lista bisericilor circumscripției 3, jud. Bender, care au donat bani pentru necesitățile frontului, iulie 1915*

Abaclâdjaba	30 cop.
Baurcia	15 cop.
Başcalia	10 cop.
Beșalma	87 cop.
Beș-Ghios	20 cop.
Valea Perjii	1 rub.
Gaidari	30 cop.
Dezghinje	1 rub. 50 cop.

²² Бессарабия и румынские австрофилы. În: КЕВ. 1915, №9/10, p.290-296, Витежия осташулуй русеск; Душмэния германлиор. În: Луминэторул. 1915, октомбрие, p. 60-67, p. 70-72, Че вросек немций каре ау порнит бэтэлия ку ной. În: Луминэторул. 1916, мартие, p. 63-68, Апостольское призвание России в настоящей войне. În: КЕВ. 1916, №27/28, p. 510-512.

²³ Кедров П. Апостольское призвание России в настоящей войне. În: КЕВ. 1916, №27/28, p. 511.

Djoltai	30 cop.
Cazaiaclia	40 cop.
Chiriet-Lunga	2 rub. 30 cop.
Chirsova	54 cop.
Chiriutnea	3 rub.
Comrat	38 cop.
Congaz	85 cop.
Romanovca	86 cop.
Sadaclia	2 rub. 25 cop.
Tvardița	50 cop.
Tomai	1 rub. 52 cop.
Ceadîr - Lunga	2 rub.
Ciocmaidan	1 rub.
Ferapontievca	1 rub. 57 cop.
TOTAL	21 rub. 57 cop.

* Sursa: ANRM, F. 208, inv. 3, d. 4912, f. 112.

Bibliografie

- Inculeț 1926:** T. Inculeț, Basarabeni în războiul mondial (Chișinău 1926).
- Parhomovici 1929:** I. Parhomovici, Scurtă schiță istorică despre arhipăstorii Chișinăului și Hotinului (1914-1917): Arhiepiscopul Platon și Arhiepiscopul Anastasie. RSIABC XIX, 1929, 1-58.
- Puiu 1919:** V. Puiu, Monăstirile din Basarabia. RSIABC XI, 1919, 1-91.
- Высочайшие 1917:** Высочайшие награды. В сб.: КЕВ. № 5, 1917, 20-21.
- Гума 1916:** В. Гума, Обзорение епархии Его Преосвященством Преосвященнейшим Анастасием, Епископом Кишинёвским и Хотинским. В сб.: КЕВ, №10 (Кишинев 1916), 211-217.
- Гума 1916:** В. Гума, Высокопреосвященный Архиепископ Анастасие в Яссах. В сб.: КЕВ, №44 (Кишинев 1916), 741-745.
- Драганчул 1917:** И. Драганчул, Война и приход. В сб.: КЕВ, №5 (Кишинев 1917), 77-80.
- Епархиальная 1914:** Епархиальная хроника. В сб.: КЕВ, № 36 (Кишинев 1914), 1460-1467.
- Епархиальная 1915:** Епархиальная хроника. В сб.: КЕВ, №4 (Кишинев 1915), 136-141.
- Епархиальная 1915:** Епархиальная хроника. В сб.: КЕВ, № 21-22 (Кишинев 1915), 578-580.
- Кедров 1916:** П. Кедров, Апостольское призвание России в настоящей войне. В сб.: КЕВ, №27-28 (Кишинев 1916), 505-512.
- Кишинёвская 1915:** Кишинёвская епархия в деле учреждений духовного ведомства в оказании помощи раненым и больным воинам и их семьям. В сб.: КЕВ, №7-8 (Кишинев 1915), 63-78.
- Обращение 1914:** Обращение Высокопреосвященства Архиепископа Платона к пастырям. В сб.: КЕВ, №29-30 (Кишинев 1914), 327-328.
- Общие 1915:** Общие положения устава приюта для сирот павших в войне православных воинов бессарабской губернии и женского при приюте монастыря в Кишинёве. В сб.: КЕВ, №17-18 (Кишинев 1915), 451-454.
- Отношение 1916:** Отношение на имя Высокопреосвященнейшего Платона, бывшего архиепископа Кишинёвского и Хотинского. В сб.: КЕВ, №11 (Кишинев 1916), 239-242.
- Памяти 1917:** Памяти священника Александра Григорьевича Тарноруцкого, павшего на поле брани 19 октября 1916 года (Кишинёв 1917).
- Пастырь 1916:** Пастырь-герой. В сб.: КЕВ, №40-41 (Кишинев 1916), 704-706.
- Посещение 1917:** Посещение Высокопр. Анастасием румынского фронта. В сб.: КЕВ, №21-22 (Кишинев 1917), 424-425.
- Согласно 1914:** Согласно распоряжению Его Высокопреосвященства, Высопреосвященнейшего Архиепископа Платона, Кишинёвская Духовная Консистория к неукоснительному исполнению предлагает духовенству Бессарабской епархии. В сб.: КЕВ, №29-30 (Кишинев 1914), 332-336.

Bessarabian clergy during the First World War

Abstract

Bessarabian clergy actively provided moral and material support to the victims of war. It was created a clerical department to help the soldiers and their families. Each district elected a delegate to be part of a clerical group that would be subordinated to this department. The members of this group were sent to the front line if needed. The medical centers opened by the Bessarabian clergy treated wounded soldiers not only from Bessarabia, but also from the remote provinces of Russia and from Serbia. The clergy that was faithful to imperial authorities also helped to collect donations for the Russian army, which they regarded as Christ-loving. The departure of church choristers to the front line led to significant degradation of church music during that period.

Another important aspect is that the monasteries also supported charity activities initiated by the tsarist authorities. Thus, the money raised was sent to cover various needs of the front and monks were assigned to perform religious services. Some monasteries provided shelter for children whose parents have died or been wounded in battle. The February Revolution of 1917 had a significant effect on the activity of the Bessarabian clergy, whose members began to publish articles on the problems of Bessarabia. They offered options for a peaceful reorganization of state and church based on new principles of Orthodox Faith. However, the socialist ideas have gained many supporters among soldiers and the faithful who believed that a new society could be built through destruction and anarchy. This caused persecutions of the clergy and even assassinations. Some priests supported the national movement and the principles of freedom and democratization of the church. However, assessing the impact of the First World War to Bessarabia, it should be recognized that the clergy supported the imperial power and subordinated to political interests of Russia.

Бессарабское духовенство в годы Первой мировой войны

Резюме

Бессарабское духовенство оказывало моральную и материальную поддержку жертвам войны. Было создано духовное управление для помощи солдатам на линии фронта и поддержки их семей. Его члены отправлялись на фронт по мере необходимости. В медпунктах, организованных бессарабским духовенством, лечились раненые солдаты не только из Бессарабии, но и из самых отдаленных губерний России и из Сербии. Духовенство, поддерживая царские власти, способствовало сбору пожертвований для русской армии. В годы войны церковная музыка оказалась в состоянии упадка из-за ухода на фронт церковных певчих.

Монастыри также, наряду с белым духовенством, участвовали в благотворительных акциях, инициированных имперскими властями. Собранные деньги отправлялись на фронт, а некоторые монахи шли на передовую для выполнения религиозных обрядов. Часть монастырей имели приюты для детей, чьи родители погибли или были ранены.

Февральская революция 1917 года оказала заметное влияние на деятельность бессарабского духовенства, представители которого стали публиковать статьи о проблемах Бессарабии. Они предлагали варианты для мирной реорганизации жизни государства и церкви, основанной на принципах православия. Но, к сожалению, социалистические идеи нашли много сторонников среди солдат и верующих, которые посчитали, что новое общество можно построить путём разрушения и анархии. Начались гонения на священнослужителей, погромы и убийства. Некоторые священники оказали содействие национальному движению и поддержали принципы свободы и демократизации церкви. Однако, оценивая влияние Первой мировой войны на Бессарабию, следует признать, что духовенство поддерживало имперскую власть и подчинялось политическим интересам России.

12.01.2013

Dr. Silvia Scutaru, Liceul teoretic „N. Iorga”, str. Valea Crucii, 4/1, MD-2072 Chisinau, Republica Moldova